

Tư tưởng về cải tiến và đổi mới bộ máy nhà nước và thanh tra nhà nước trong tác phẩm *Thà ít mà tốt* của Lênin

Nguyễn Minh Tuấn*, Nguyễn Thanh Bình**

Nhận ngày 17 tháng 8 năm 2022. Chấp nhận đăng ngày 26 tháng 2 năm 2023.

Tóm tắt: *Thà ít mà tốt* là một trong những tác phẩm cuối cùng của Lênin. Tác phẩm là sự phát triển lý luận mácxít về nhà nước trong điều kiện Đảng Cộng sản cầm quyền. Qua nghiên cứu tác phẩm này, bài viết phân tích rõ quan điểm của Lênin về sự cần thiết phải cải tiến và đổi mới bộ máy nhà nước và thanh tra nhà nước, về mục đích, nguyên tắc và phương pháp chủ yếu để triển khai thực hiện việc cải tiến, đổi mới bộ máy nhà nước và đặc biệt là thanh tra nhà nước. Đồng thời, bài viết cũng cho thấy rõ ràng, những nội dung chủ yếu trong tư tưởng của Lênin về việc cải tiến bộ máy nhà nước và thanh tra nhà nước chứa đựng nhiều giá trị, để lại nhiều bài học kinh nghiệm quý báu mà chúng ta cần phải học tập, vận dụng sáng tạo vào thực tiễn cải tiến, đổi mới bộ máy nhà nước và cơ quan thanh tra nhà nước ở Việt Nam hiện nay.

Từ khóa: Bộ máy nhà nước, thanh tra nhà nước, cải tiến.

Phân loại ngành: Triết học

Abstract: “Better Fewer, But Better” is one of Lenin's last works, which is the development of Marxist theory about the state under the conditions of the Communist Party in power. Through the study of this work, the article clearly analyzes Lenin's views on the need to improve and renew the state apparatus and state inspection regarding the main purposes, principles and methods for the implementation of the law, improving and renovating the state apparatus and especially the state inspection. The article also clearly shows that the main contents of Lenin's thought on improving the state apparatus and state inspection contain many values and leave many valuable lessons that we still must learn and apply creatively in practice to improve, renew and perfect the state apparatus and state inspection agency in Vietnam today.

Keywords: the state apparatus, state inspection, improvement.

Subject classification: Philosophy

1. Đặt vấn đề

Thà ít mà tốt là một trong những tác phẩm chính trong *Lênin toàn tập*, tập 45, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, 1978 (bản tiếng Việt) - một trong những tác phẩm cuối cùng mà Lênin đã đọc cho thư ký ghi lại trong thời gian ông bị ốm từ ngày 23 tháng Chạp năm 1922 đến ngày 2 tháng Ba năm 1923 và được công bố lần đầu tiên trên báo *Sự thật*, số 49, ngày 04 tháng Ba năm 1923.

Nghiên cứu tác phẩm *Thà ít mà tốt*, cho thấy, mặc dù tác phẩm này chiếm một dung lượng nhỏ trong *Lênin toàn tập*, tập 45, nhưng nội dung của nó là một trong những công hiến lý luận của Lênin trong di sản lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin về nhà nước, về xây dựng bộ máy nhà nước xã hội chủ nghĩa. Tuy nhiên, ở Việt Nam, ngay trong giới nghiên cứu, giảng dạy chủ nghĩa Mác - Lênin cũng chưa dành sự quan tâm để nghiên cứu nội dung, giá trị về mặt lý luận và thực tiễn của tác phẩm này nói chung và tư tưởng của Lênin về việc xây dựng, cải tiến và đổi mới bộ máy nhà nước và thanh tra nhà nước trong tác phẩm này nói riêng.

Trong tác phẩm này, Lênin đưa ra và luận giải về mặt lý luận về vấn đề cải tiến, đổi mới bộ máy nhà nước và cơ quan thanh tra nhà nước trong điều kiện Đảng Cộng sản cầm quyền. Đó là những

*** Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia Hà Nội.
Email: vuthanhbinhtriet@gmail.com

vấn đề: sự cần thiết phải cải tiến, đổi mới bộ máy nhà nước và thanh tra nhà nước; mục đích, những nguyên tắc cơ bản và phương pháp/phương thức chủ yếu để cải tiến, đổi mới bộ máy nhà nước và thanh tra nhà nước thật sự có hiệu quả.

Đồng thời, qua nghiên cứu tác phẩm này, có thể thấy rõ ràng, nhiều nội dung của tác phẩm không chỉ có giá trị lý luận và thực tiễn với nước Nga lúc bấy giờ, mà còn có nhiều giá trị và để lại nhiều bài học kinh nghiệm mà chúng ta cần học tập và vận dụng sáng tạo vào việc cải tiến, xây dựng bộ máy nhà nước và cơ quan thanh tra ở Việt Nam hiện nay.

2. Sự cần thiết phải cải tiến, đổi mới và xây dựng bộ máy nhà nước và cơ quan thanh tra nhà nước

Tác phẩm *Thà ít mà tốt* ra đời sau hơn năm năm nước Nga bước vào thời kỳ quá độ tiến lên chủ nghĩa xã hội. Đặc điểm cơ bản của nước Nga khi bước vào thời kỳ quá độ ấy là một nước Nga phong kiến - tư bản lạc hậu, trải qua nhiều năm nội chiến và sự chống phá điên cuồng của các nước tư bản, các thế lực phản động trong nước và quốc tế.

Như chúng ta đều biết, trong các xã hội có giai cấp, để giai cấp thống trị cầm quyền có thể thực hiện được những nhiệm vụ và mục tiêu chính trị - thực tiễn của mình, thì vấn đề có ý nghĩa trọng yếu là giai cấp ấy phải tổ chức bộ máy nhà nước của mình và sử dụng bộ máy nhà nước ấy như là một trong những công cụ/phương tiện chủ yếu nhất. Đối với giai cấp vô sản cầm quyền cũng vậy. Để thực hiện những nhiệm vụ cải tạo xã hội cũ, xây dựng xã hội xã hội chủ nghĩa, giai cấp vô sản trước hết phải tổ chức một bộ máy nhà nước mới - nhà nước của giai cấp công nhân và nông dân. Về vấn đề này, trong nhiều tác phẩm, bài viết, diễn văn trước đó, Lênin đã chỉ rõ một trong những thành tựu vĩ đại của nước Nga, của giai cấp vô sản và nhân dân lao động Nga sau Cách mạng tháng Mười là sáng tạo ra nhà nước vô sản - nhà nước của giai cấp công nhân và nhân dân lao động Nga. Trong *Báo cáo chính trị của Ban chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Nga ngày 27 tháng Ba* (năm 1922), Lênin đã khẳng định: “Trong hàng mấy trăm năm nay, người ta đã xây dựng lên những nhà nước kiểu tư sản, và đây là lần đầu tiên, chúng ta đã tìm ra một hình thức nhà nước không phải tư sản. Có thể là bộ máy của chúng ta còn tồi... còn kém cỏi, nhưng nó đã được sáng tạo ra, đó là một phát minh lịch sử vĩ đại nhất, một nhà nước kiểu vô sản” (Lênin, 1978, t.45: 130).

Những hạn chế, yếu kém... của bộ máy nhà nước vô sản ở Nga, qua nhiều tác phẩm của Lênin cho thấy, đã bộc lộ ngay từ khi nó được kiến tạo. Cho đến năm 1923, những hạn chế yếu kém đó không được khắc phục, mà còn trầm trọng hơn, như Lênin chỉ rõ: “Tình hình bộ máy nhà nước của ta rất đáng buồn, nếu không muốn nói là rất tồi tệ, đến nỗi trước hết chúng ta phải suy nghĩ nghiêm chỉnh xem nên khắc phục những khuyết điểm của bộ máy ấy như thế nào” (Lênin, 1978, t.45: 442-443).

Mặc dù, ngay sau Cách mạng tháng Mười, Đảng và Nhà nước Xô viết đã rất quan tâm đến việc xây dựng, cải tiến bộ máy nhà nước của nước Nga mới, nhưng cho đến đầu năm 1923, từ thực trạng hoạt động của bộ máy nhà nước này cho thấy, việc cải tiến, xây dựng bộ máy nhà nước này là không có hiệu quả, là vô ích. Trong tác phẩm *Thà ít mà tốt*, Lênin khẳng định: “Thế là đã năm năm, chúng ta ra sức cải tiến bộ máy nhà nước của ta. Nhưng đó chỉ là hoạt động phí công, một hoạt động, qua năm năm, đã chỉ cho chúng ta thấy rõ ràng hoạt động đó chỉ là vô hiệu, thậm chí còn vô ích, hay thậm chí còn có hại là khác. Nhìn hoạt động phí công ấy thì tưởng là chúng ta công tác, nhưng thực tế, hoạt động đó đã làm cho những cơ quan và đầu óc của chúng ta đóng lại” (Lênin, 1978, t.45: 445). Hơn nữa, vận dụng quan điểm thực tiễn, với tinh thần dũng cảm, cách mạng và khoa học, Lênin đã khẳng định rằng, bộ máy “nhà nước vô sản” mà nước Nga đã xây dựng trong năm năm chưa phải là nhà nước vô sản: “Không, bộ máy ấy, có thể nói chúng ta chưa có, và ngay cả những yếu tố cho phép chúng ta xây dựng được bộ máy ấy, chúng ta cũng có ít ỏi đến nực cười” (Lênin, 1978, t.45: 446).

Khi đề cập đến vị trí, nhiệm vụ và vai trò của Bộ Dân ủy Thanh tra Công nông, trong tác phẩm *Thà ít mà tốt*, Lênin chỉ rõ thanh tra nhà nước là một bộ phận trọng yếu của bộ máy nhà nước. Nhiệm vụ của nó là thanh tra mọi hoạt động của bộ máy nhà nước và các thành viên của bộ máy này, từ việc thanh tra, kiểm tra những chủ trương, chính sách của bộ máy nhà nước đã ban hành

đến những quyết định đã công bố của bộ máy nhà nước và hiệu quả của việc thực hiện những chủ trương, chính sách, quyết định ấy trong hoạt động thực tiễn của bộ máy nhà nước và của các thành viên nhà nước (Lênin, 1978, t.45: 443) và là “công cụ để cải tiến bộ máy của ta” (Lênin, 1978, t.45: 444) “một cách có hệ thống, không mắc sai lầm, được sự tín nhiệm” (Lênin, 1978, t.45: 448). Nhiều chỗ trong tác phẩm, Lênin đặc biệt quan tâm và coi trọng vai trò của cơ quan thanh tra nhà nước. Ông coi hoạt động và hiệu quả hoạt động của cơ quan này đóng vai trò quan trọng và là nhân tố chủ yếu đến sự thành bại, sự tín nhiệm của bộ máy nhà nước...

Dù được Đảng, Nhà nước Xô viết quan tâm xây dựng, cải tiến cơ quan thanh tra nhà nước, nhưng đến đầu năm 1923, cơ quan này còn bộc lộ nhiều hạn chế, khuyết điểm, bất cập. Lênin vạch rõ: “Bộ Dân ủy Thanh tra Công nông hiện không có một chút uy tín nào cả. Mọi người đều biết rằng không có cơ quan nào mà tổ chức lại kém như những cơ quan thuộc Bộ Dân ủy Thanh tra Công nông của chúng ta” (Lênin, 1978, t.45: 446) và thậm chí, các cơ quan này, không có ích lợi thực tiễn gì (Lênin, 1978, t.45: 447). Ngoài ra, theo Lênin, vẫn còn tồn tại khá phổ biến việc dè dặt và thực hiện những biện pháp nửa chừng hết sức tai hại, đó là những quan điểm và sự lựa chọn nhân sự của cơ quan chỉ chủ yếu dựa trên những nguyên tắc quan liêu cũ, những thiên kiến cũ, trên những cái đã bị lên án và đến bây giờ những cái đó đang làm trò cười cho công chúng (Lênin, 1978, t.45: 448)...

Trong tác phẩm “Thà ít mà tốt”, Lênin đã chỉ ra những nguyên nhân chủ yếu ảnh hưởng đến thực trạng yếu kém, không hiệu quả và nhiều hạn chế khác của công việc cải tiến, xây dựng bộ máy nhà nước nói chung và cơ quan thanh tra nhà nước nói riêng. Những nguyên nhân chủ yếu đưa đến những khuyết điểm, yếu kém, hạn chế là:

Thứ nhất, đó là những khuyết điểm bắt nguồn từ quá khứ. Cái quá khứ mà Lênin nói ở đây là, mặc dù giai cấp vô sản Nga đã kiến tạo ra được bộ máy nhà nước của giai cấp công nhân và nông dân, nhưng bộ máy nhà nước này chưa tạo ra được cơ sở kinh tế - văn hóa của nó, do vậy nó còn rất non yếu. Và mặc dù bộ máy nhà nước cũ đã bị lật đổ, nhưng nó chưa bị thủ tiêu hoàn toàn, nó vẫn còn lực lượng, còn sức mạnh và cơ sở kinh tế-văn hóa của xã hội cũ vẫn tồn tại và ảnh hưởng tiêu cực đến xã hội và con người mà không thể xóa bỏ nó bằng mệnh lệnh, biện pháp hành chính đơn thuần và nhanh chóng được. Ông cho rằng, chúng ta “đừng quên rằng những khuyết điểm đó bắt nguồn từ quá khứ; quá khứ này tuy đã bị lật đổ, nhưng chưa bị tiêu diệt, nó chưa phải là giai đoạn văn hóa đã hết thời từ lâu” (Lênin, 1978, t.45: 443).

Thứ hai, đó là những bất lợi từ tình hình thế giới lúc bấy giờ, mà điều đáng quan tâm theo Lênin là sự chống phá nước Nga, sự cản trở con đường phát triển lên chủ nghĩa xã hội của nước Nga của các nước tư bản Tây Âu. Lênin vạch rõ các nước tư bản Tây Âu: “Phần thì cố ý, phần thì tự phát, đã làm đủ mọi cách để gạt chúng ta lại đằng sau, để lợi dụng cuộc nội chiến ở Nga nhằm phá hoại nước ta đến cực độ” (Lênin, 1978, t.45: 445) và “chúng không đánh đổ được chế độ mới do cách mạng thiết lập lên, nhưng chúng cũng đã không để cho chế độ đó có được ngay lập tức một bước tiến, đúng theo dự kiến của những người xã hội chủ nghĩa và cho phép những người xã hội chủ nghĩa phát triển được lực lượng sản xuất một cách hết sức nhanh chóng; chúng không để cho chế độ đó phát triển được tất cả mọi khả năng đủ để trở thành chủ nghĩa xã hội” (Lênin, 1978, t.45: 445).

Thứ ba, đó là những hạn chế từ việc nhận thức và triển khai hoạt động cải tiến, xây dựng bộ máy nhà nước và cơ quan thanh tra nhà nước. Lênin dành nhiều chỗ trong tác phẩm “Thà ít mà tốt” để chỉ ra những hạn chế, bất cập trong nhận thức và hoạt động thực tiễn cải tiến, xây dựng bộ máy nhà nước và cơ quan thanh tra nhà nước. Những hạn chế, bất cập này, theo Lênin, là nguyên nhân chủ yếu, trực tiếp dẫn đến những khuyết điểm, yếu kém... của bộ máy nhà nước và cơ quan thanh tra nhà nước. Có thể rút ra một số nguyên nhân cụ thể sau đây:

Chưa dành nhiều thời gian nghỉ ngơi và chú trọng đến chất lượng và việc chỉnh đốn bộ máy nhà nước và cơ quan thanh tra nhà nước (Lênin, 1978, t.45: 445).

Trong thực tiễn cải tiến, xây dựng bộ máy nhà nước và cơ quan thanh tra nhà nước thì vội vàng, hấp tấp, chủ quan, đơn giản và ảo tưởng (Lênin, 1978, t.45: 442, 444, 446, 448).

Chưa kiến tạo được hai yếu tố cơ bản để cải tiến và xây dựng bộ máy nhà nước và cơ quan thanh tra nhà nước: những công nhân hăng hái đấu tranh cho chủ nghĩa xã hội có học thức, có văn hóa và một nền học vấn cao, một năng lực vận dụng học vấn vào thực tiễn cải tiến, xây dựng những cơ quan trọng yếu này (Lênin, 1978, t.45: 443-444)...

Chưa kiến tạo được một lý luận đúng đắn, khoa học về việc xây dựng bộ máy nhà nước và cơ quan thanh tra nhà nước (Lênin, 1978, t.45: 454).

Những hạn chế, khuyết điểm và bất cập trên đây là những vấn đề chủ yếu trong thực tiễn cải tiến, xây dựng bộ máy nhà nước và cơ quan thanh tra nhà nước. Từ đó, Lênin đưa ra quan điểm lý luận về việc cải tiến, xây dựng bộ máy nhà nước và cơ quan thanh tra nhà nước.

3. Quan điểm của Lênin về việc cải tiến và đổi mới bộ máy nhà nước

Nhằm luận chứng cho sự cần thiết phải cải tiến, xây dựng bộ máy nhà nước, Lênin đã chỉ ra và phân tích bối cảnh trong nước và quốc tế, thực trạng của bộ máy nhà nước vô sản và cơ quan thanh tra nhà nước sau năm năm hoạt động, xuất phát từ vai trò trọng yếu của bộ máy nhà nước trong việc thực hiện những nhiệm vụ chính trị - thực tiễn xây dựng chủ nghĩa xã hội đặt ra cho Đảng Cộng sản, Nhà nước Xô viết và nhân dân Nga.

Qua nghiên cứu tác phẩm *Thà út mà tốt*, có thể khái quát một số nội dung chủ yếu trong quan điểm của Lênin về cải tiến và đổi mới bộ máy nhà nước như sau:

Một là, Lênin xác định rõ *mục đích cơ bản* của việc cải tiến, đổi mới bộ máy nhà nước. Trong tác phẩm, Lênin đã thẳng thắn chỉ ra rằng, sau Cách mạng tháng Mười (1917), nước Nga đã kiến tạo ra một bộ máy nhà nước vô sản - nhà nước của giai cấp công nhân và nhân dân lao động, là công cụ của Đảng Cộng sản, của Nhà nước Xô viết và nhân dân lao động trong việc thực hiện thắng lợi những nhiệm vụ xây dựng xã hội xã hội chủ nghĩa. Nhưng như đã trình bày, bộ máy nhà nước này còn bộc lộ khá nhiều hạn chế, khuyết điểm, yếu kém và không hiệu quả... đến mức độ mà Lênin đã phải thừa nhận rằng, đến lúc này nước Nga vẫn chưa có được cái bộ máy nhà nước vô sản. Những hạn chế, khuyết điểm, yếu kém ấy của bộ máy nhà nước đã cản trở, gây khó khăn đến việc thực hiện có hiệu quả các nhiệm vụ chính trị - thực tiễn đặt ra cho Đảng Cộng sản, Nhà nước Xô viết và nhân dân lao động Nga.

Vì vậy, một trong những mục tiêu cơ bản của việc cải tiến, đổi mới bộ máy nhà nước là khắc phục có hiệu quả những hạn chế, khuyết điểm, yếu kém của nó, làm cho bộ máy nhà nước thật sự hoạt động có hiệu quả, thật sự đổi mới, đúng với bản chất của nó là nhà nước của giai cấp công nhân và nhân dân lao động. Lênin đã chỉ rõ việc cải tiến, đổi mới bộ máy nhà nước là “để xây dựng được bộ máy thật sự mới và thật sự xứng đáng với danh hiệu là bộ máy xã hội chủ nghĩa, bộ máy Xô viết...” (Lênin, 1978, t.45: 443).

Ngoài ra, một trong những mục đích cơ bản của việc cải tiến, đổi mới bộ máy nhà nước, theo Lênin, là nhằm tạo ra một bộ máy nhà nước thật sự trong sạch, có đủ năng lực để làm cho nước Nga đứng vững trước mọi thử thách, vượt qua mọi khó khăn (từ quá khứ để lại, từ sự chống phá của các nước tư bản, các thế lực phản động) (Lênin, 1978, t.45: 445) và nhất là đưa nước Nga từ một nước tiểu nông phát triển thành một nước hiện đại. Về vấn đề này, Lênin chỉ rõ: “Chỉ có thể làm cho bộ máy của chúng ta trong sạch đến tột mức, chỉ có giảm đến mức tối đa tất cả những cái tuyệt đối không cần thiết, chúng ta mới có thể đứng vững được. Và đứng vững như thế, không phải là đứng vững ở trình độ một nước tiểu nông, ở trình độ eo hẹp về mọi mặt đó, mà là ở một trình độ ngày càng vươn lên nền đại công nghiệp cơ khí” (Lênin, 1978, t.45: 459).

Hai là, Lênin đề ra *nguyên tắc và phương pháp* cải tiến đổi mới bộ máy nhà nước. Theo Lênin, việc cải tiến và đổi mới bộ máy nhà nước thật sự có hiệu quả không thể tùy ý, được đâu hay đó hay không phải chủ yếu dựa vào tình cảm..., mà phải tuân theo một nguyên tắc là chủ động, kiên quyết, vững chắc, không được nóng vội, chủ quan.

Về vấn đề này, trong tác phẩm *Thà út mà tốt*, khi chỉ ra những nguyên nhân dẫn đến hạn chế, khuyết điểm, yếu kém của bộ máy nhà nước, Lênin cho rằng, một trong những nguyên nhân chủ yếu của thực trạng này của bộ máy nhà nước và hoạt động của bộ máy nhà nước ít hiệu quả là

trong quá trình xây dựng, cải tiến bộ máy nhà nước, đã không thật kiên quyết, và còn hấp tấp, nóng vội, ảo tưởng. Hạn chế này, theo Lênin, là điều tai hại nhất, như ông viết: “Điều tai hại nhất ở đây là hấp tấp. Điều tai hại nhất là tưởng rằng chúng ta biết được một tý như thế là đã đủ rồi, hoặc tưởng rằng chúng ta đã có được một số yếu tố khá lớn để xây dựng được một bộ máy thật sự mới” (Lênin, 1978, t.45: 443). Ngoài ra theo Lênin, việc cải tiến và đổi mới bộ máy nhà nước cũng như việc thực hiện bất kỳ công việc nào khác chỉ có hiệu quả thì “không thể giải quyết bằng một hành động liều lĩnh hay một cuộc xung phong bằng sự táo bạo hay bằng nghị lực, hay nói chung, bằng bất cứ một trong những đức tính tốt đẹp nhất nào của con người” (Lênin, 1978, t.45: 444).

Vì vậy, để khắc phục có hiệu quả những hạn chế, khuyết điểm, yếu kém của bộ máy nhà nước, để kiến tạo một bộ máy nhà nước đúng như bản chất, vai trò của nó và để cải tiến, đổi mới bộ máy nhà nước có hiệu quả, Lênin đã đưa ra nguyên tắc/phương châm là “Thà ít mà tốt” (Lênin, 1978, t.45: 445). Theo ông, có giữ vững nguyên tắc này vào thực tiễn cải tiến và đổi mới nhà nước thì nước Nga mới đạt được mục đích đã đề ra là xây dựng một bộ máy nhà nước trong sạch, gọn nhẹ, có đủ năng lực, hoạt động hiệu quả và “mới có thể xây dựng được một nước cộng hòa thật sự xứng danh là nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Xôviết” (Lênin, 1978, t.45: 445). Cũng theo Lênin, phải giữ vững và vận dụng nguyên tắc “Thà ít mà tốt” trong cải tiến và đổi mới bộ máy nhà nước cũng như trong thực hiện từng nhiệm vụ, yêu cầu cụ thể của việc cải tiến, đổi mới này cho dù là khó khăn, gặp phải sự kháng cự một cách mãnh liệt và rất có thể trong những năm đầu có ít hiệu quả, nhưng vẫn phải kiên trì, kiên quyết, nâng dần hiệu quả và không được hấp tấp, vội vàng. Như ông nói: “Thà mất hai năm hay thậm chí ba năm, còn hơn là hấp tấp vội vàng mà không có chút hy vọng nào đào tạo một nhân liệu tốt” (Lênin, 1978, t.45: 445) và “không được quên rằng muốn xây dựng được bộ máy ấy, chúng ta không được ngại tốn thời gian, rằng việc đó đòi hỏi nhiều, nhiều, rất nhiều năm tháng” (Lênin, 1978, t.45: 443).

Ba là, Lênin đưa ra *điều kiện* để cải tiến, đổi mới bộ máy nhà nước. Trong nhiều nguyên nhân dẫn đến những hạn chế, khuyết điểm, yếu kém của bộ máy nhà nước, tính kém hiệu quả trong hoạt động của bộ máy nhà nước, Lênin cho rằng, có nguyên nhân là cho đến lúc đó, nước Nga chưa tạo ra được những yếu tố, điều kiện căn bản để xây dựng bộ máy nhà nước. Những yếu tố, điều kiện căn bản đó là con người, là tri thức - học vấn và năng lực vận dụng tri thức vào thực tiễn của các thành viên bộ máy nhà nước.

Theo Lênin, mặc dù cho đến nay, nước Nga đã có được một tầng lớp người mới cần có của chủ nghĩa xã hội - những người công nhân hăng hái đấu tranh cho chủ nghĩa xã hội, nhưng họ lại chưa có được học thức, trình độ học vấn cần thiết (Lênin, 1978, t.45: 444); và cho dù trong ý thức tình cảm của họ rất mong muốn xây dựng một bộ máy nhà nước tốt đẹp, hoạt động có hiệu quả, nhưng họ lại không thể có được tri thức và năng lực thực tiễn để thực hiện được ước nguyện này của họ (Lênin, 1978, t.45: 443-444). Do vậy, để xây dựng bộ máy nhà nước, để cải tiến và đổi mới nhà nước có hiệu quả, theo Lênin, phải có con người có tri thức và năng lực vận dụng tri thức ấy vào hoạt động thực tiễn xây dựng, cải tiến, đổi mới bộ máy nhà nước.

Ngoài ra, để xây dựng, để cải tiến và đổi mới bộ máy nhà nước có hiệu quả thì, theo Lênin, một trong những điều kiện căn bản, tiên quyết là phải tạo lập được một bộ máy nhà nước và các thành viên trong bộ máy ấy có kiến thức, học thức, có giáo dục và nhất là từ những kiến thức, học thức này được vận dụng vào hoạt động thực tiễn, phục vụ thực tiễn và trở thành bộ phận của cuộc sống. Về vấn đề này, Lênin đã chỉ rõ trong tác phẩm “Thà ít mà tốt”: “Muốn đổi mới bộ máy nhà nước của chúng ta, phải cố hết sức đặt cho mình nhiệm vụ sau đây: một là học tập, hai là học tập, ba là học tập mãi, và sau nữa, phải làm sao cho học thức ở nước ta không nằm trên giấy hoặc là một lời nói theo mốt nữa... phải làm sao cho học thức thật sự ăn sâu vào trí não, hoàn toàn và thực tế trở thành một bộ phận không thể thiếu của cuộc sống chúng ta” (Lênin, 1978, t.45: 444).

Điều kiện căn bản cuối cùng nhưng có ý nghĩa quyết định đến sự thành bại của việc cải tiến và đổi mới bộ máy nhà nước là phải định rõ công cụ chủ yếu để thực hiện việc cải tiến, đổi mới này.

Về vấn đề này, Lênin khẳng định rằng, Bộ Dân ủy Thanh tra Công nông (cơ quan thanh tra nhà nước) là công cụ, phương tiện chủ yếu để thực hiện/tiến hành việc cải tiến và đổi mới bộ máy

nhà nước cũng như góp phần quan trọng vào việc khắc phục những hạn chế, khuyết điểm, yếu kém... của bộ máy nhà nước. Xuất phát từ ý nghĩa, vai trò của cơ quan/công cụ này và dung lượng vấn đề này được trình bày trong tác phẩm *Thà ít mà tốt*, chúng tôi dành phần trình bày nội dung này ở tiết 4 dưới đây.

4. Quan điểm của Lênin về vị trí, vai trò của cơ quan thanh tra nhà nước và việc cải tiến, đổi mới cơ quan này

Vấn đề thanh tra nhà nước nói chung, xây dựng, cải tiến cơ quan thanh tra nhà nước (Bộ Dân ủy Thanh tra Công nông) cùng vị trí, vai trò của nó nói riêng là nội dung chủ yếu, là vấn đề được Lênin đề cập và luận bàn nhiều hơn cả trong tác phẩm *Thà ít mà tốt*. Điều này cho thấy rõ, Lênin đặc biệt quan tâm đến vị trí, vai trò của cơ quan thanh tra nhà nước, đến hiệu quả của việc cải tiến và đổi mới của bộ máy nhà nước trong điều kiện Đảng Cộng sản cầm quyền.

Trong tác phẩm này, Lênin khẳng định, Bộ Dân ủy Thanh tra Công nông là một bộ phận hữu cơ của bộ máy nhà nước, có vai trò đặc biệt quan trọng là cơ quan thanh tra mọi hoạt động của bộ máy nhà nước và là công cụ chủ yếu để cải tiến, đổi mới bộ máy nhà nước. Vì vậy mà theo ông, tổ chức và cơ chế hoạt động cùng năng lực thực hiện nhiệm vụ thanh tra, cải tiến bộ máy nhà nước của cơ quan thanh tra nhà nước có ý nghĩa quyết định đối với việc cải tiến và đổi mới bộ máy nhà nước và việc xây dựng bộ máy nhà nước trong sạch, tinh gọn, có hiệu lực và hoạt động có hiệu quả.

Để xây dựng được một cơ quan thanh tra nhà nước đảm bảo tốt vị trí, vai trò của nó, trước hết, theo Lênin, phải khắc phục những biểu hiện và nguyên nhân dẫn đến những hạn chế, yếu kém, bất cập của cơ quan này, và cần thấy được sự cần thiết phải cải tiến, đổi mới cơ quan đó.

Từ chỗ coi cơ quan thanh tra nhà nước là một trong những bộ phận hữu cơ của bộ máy nhà nước, theo Lênin, những hạn chế, khuyết điểm, yếu kém của bộ máy nhà nước cũng là những hạn chế, khuyết điểm, yếu kém của cơ quan thanh tra nhà nước. Lênin đặc biệt lưu ý đến những hạn chế, khuyết điểm, yếu kém của cơ quan thanh tra nhà nước, vì chúng ảnh hưởng tiêu cực, nghiêm trọng đến hiệu quả của việc cải tiến, đổi mới và hoạt động của bộ máy nhà nước. Những hạn chế đó là: quá coi trọng về số lượng mà xem nhẹ mặt chất lượng, hấp tấp, vội vàng trong việc tổ chức, xây dựng bộ máy; bị động, cứng nhắc, rập khuôn... trong việc triển khai hoạt động thanh tra; hay vẫn chủ yếu căn cứ và dựa theo những quan điểm lạc hậu, những nguyên tắc quan liêu, những thiên kiến cũ... trong việc đưa ra quan điểm và lựa chọn nhân sự của cơ quan thanh tra nhà nước (Lênin, 1978, t.45: 448). Ngoài ra, một trong những hạn chế, khuyết điểm nghiêm trọng của cơ quan thanh tra nhà nước trong tổ chức và hoạt động của nó thời gian qua là, như Lênin chỉ rõ: “Bộ Dân ủy Thanh tra Công nông hiện không có một chút uy tín nào cả. Mọi người đều biết rằng không có một cơ quan nào mà tổ chức lại kém như những cơ quan thuộc Bộ Dân ủy Thanh tra Công nông của chúng ta” (Lênin, 1978, t.45: 446). Cuối cùng, biểu hiện và nguyên nhân của những hạn chế, khuyết điểm, yếu kém của cơ quan thanh tra nhà nước (và cũng là của bộ máy nhà nước) là chưa tạo ra được các yếu tố cần thiết như là kiến thức, học thức, giáo dục. Theo đó, nước Nga chưa tạo ra một cơ quan thanh tra sao cho những nhân sự ở đó có đủ kiến thức, học thức và những hiểu biết cần thiết về bộ máy nhà nước, về cơ quan thanh tra nhà nước và chức năng, vai trò của nó trong cải tiến, đổi mới bộ máy nhà nước.

Chính những hạn chế, khuyết điểm, yếu kém trên đây của cơ quan thanh tra nhà nước, theo Lênin, là nguyên nhân chủ yếu làm suy giảm hiệu lực, hiệu quả hoạt động của cơ quan này và của cả bộ máy nhà nước. Lênin đã chỉ rõ, mặc dù nước Nga đã ra sức cải tiến bộ máy nhà nước, nhưng những hoạt động của cơ quan thanh tra và của bộ máy nhà nước chỉ là phí công, không hiệu quả và thậm chí là vô ích, là có hại (Lênin, 1978, t.45: 445).

Từ việc vạch ra những hạn chế, khuyết điểm, yếu kém của cơ quan thanh tra nhà nước và sự cần thiết phải cải tiến, xây dựng cơ quan này. Lênin đã xác định những *mục tiêu* cơ bản của việc cải tiến, đổi mới và xây dựng cơ quan thanh tra nhà nước. Đó là: “Phải làm cho Bộ Dân ủy Thanh tra Công nông, công cụ để cải tiến bộ máy của ta, thành một cơ quan gương mẫu” (Lênin, 1978, t.45: 444); tạo nên một cơ quan, một là sẽ gương mẫu, hai là sẽ được mọi người tín nhiệm tuyệt đối, và ba là sẽ chỉ cho tất cả và cho từng người thấy rằng chúng ta đã thực tế đáng được công tác của

cái cơ quan cao cấp ấy, là Ban Kiểm tra trung ương” (Lênin, 1978, t.45: 446); cần “có một cơ quan đủ khả năng làm tròn nhiệm vụ của nó, nghĩa là có đủ khả năng tiến hành cải tiến bộ máy nhà nước của ta một cách có hệ thống, không mắc sai lầm, được sự tín nhiệm của giai cấp công nhân, của Đảng Cộng sản Nga và của toàn thể nhân dân nước cộng hòa chúng ta” (Lênin, 1978, t.45: 448).

Trên cơ sở xác định mục đích đặt ra của việc cải tiến, đổi mới cơ quan thanh tra nhà nước, Lênin đã đưa ra các *nguyên tắc, phương pháp* để thực hiện các nhiệm vụ, mục đích quan trọng này.

Cũng như trong việc cải tiến, đổi mới bộ máy nhà nước, Lênin cũng đòi hỏi việc cải tiến, đổi mới cơ quan thanh tra nhà nước *phải quán triệt các nguyên tắc*: kiên quyết, kịp thời, không vội vàng, hấp tấp, nhưng, đồng thời, phải thận trọng, phải thiết lập được kế hoạch, và phải thực hiện theo một quy trình. Về vấn đề này, Lênin đã chỉ rõ: “Công việc chuẩn bị có thể bắt đầu ngay từ bây giờ. Nếu Bộ Dân ủy Thanh tra Công nông tán thành kế hoạch cải cách này thì có thể bắt đầu chuẩn bị ngay và tiếp tục hành động có hệ thống cho đến khi chuẩn bị xong, không vội vàng mà cũng không từ chối làm những việc có thể là đã làm qua một lần rồi” (Lênin, 1978, t.45: 448) và để cho cơ quan này đạt được trình độ mong muốn, thì “phải giữ vững quy tắc: chỉ hành động khi đã suy nghĩ chín chắn” (Lênin, 1978, t.45: 444). Chỉ khác là ở chỗ Lênin đưa ra những yêu cầu cụ thể trong việc thực hiện nguyên tắc này trong mỗi khâu, mỗi công việc cụ thể của cơ quan thanh tra nhà nước mà thôi. Chẳng hạn như theo Lênin, ngay cả khi vận dụng những cái gì là ưu điểm, thật sự là ưu tú... cũng phải hết sức thận trọng, có suy nghĩ và am hiểu tận tường, như trong việc thành lập Bộ Dân ủy, trong việc lựa chọn những công nhân tiên tiến, những người có học thức, có lương tâm và có trách nhiệm vào cơ quan thanh tra nhà nước (Lênin, 1978, t.45: 444-445).

Bên cạnh những nguyên tắc trên đây, Lênin còn đòi hỏi phải thực hiện nguyên tắc “thà ít mà tốt” trong cải tiến, đổi mới, xây dựng cơ quan thanh tra nhà nước. Theo ông, thực hiện nguyên tắc này không chỉ sẽ khắc phục sự hấp tấp, vội vàng, mà còn góp phần quan trọng vào việc xây dựng bộ máy thanh tra nhà nước có chất lượng, có uy tín, gương mẫu, tinh gọn, có hiệu lực và hoạt động có hiệu quả. Chẳng hạn như, thực hiện nguyên tắc này trong tuyển chọn, xây dựng đội ngũ nhân sự của bộ máy thanh tra nhà nước, ông đòi hỏi “không nên chạy theo số lượng và không nên vội vàng” (Lênin, 1978, t.45: 442), “phải vĩnh viễn vứt bỏ ngay tất cả những tiêu chuẩn chung về số lượng nhân viên của các cơ quan thuộc bộ ấy. Chúng ta phải lựa chọn đặc biệt cẩn thận những cán bộ của Bộ Dân ủy Thanh tra Công nông, căn cứ vào một sự kiểm tra nghiêm ngặt nhất, chứ không khác được” (Lênin, 1978, t.45: 446).

Nhằm đạt được mục đích của việc cải tiến, đổi mới, xây dựng cơ quan thanh tra nhà nước và vận dụng có hiệu quả các nguyên tắc trong công tác này, Lênin đã đưa ra *những phương pháp* cần phải thực hiện. Trong những phương pháp này, Lênin tập trung và đặc biệt coi trọng hai phương pháp chủ yếu sau đây:

Một là, phương pháp lựa chọn nhân sự cho cơ quan thanh tra nhà nước. Theo Lênin, để cải tiến, đổi mới có hiệu quả bộ máy nhà nước và làm cho cơ quan thanh tra nhà nước trong sạch, có uy tín, thật sự gương mẫu, có hiệu lực và hoạt động có hiệu quả... thì vấn đề cơ bản, trọng yếu là đảm bảo chất lượng, năng lực hoạt động, trình độ học vấn... của đội ngũ nhân viên của cơ quan thanh tra nhà nước. Trong tác phẩm *Thà ít mà tốt*, Lênin đòi hỏi nhân sự được lựa chọn vào cơ quan thanh tra nhà nước phải có đủ bốn điều kiện sau: được nhiều đảng viên cộng sản giới thiệu, phải có hiểu biết về bộ máy nhà nước (trải qua một kỳ sát hạch), cho thấy họ có tri thức, lý luận thường thức về bộ máy nhà nước và những nguyên tắc của khoa học quản lý: có năng lực phối hợp tốt và có hiệu quả với các ủy viên Ban Kiểm tra trung ương và với ban thư ký của mình (Lênin, 1978, t.45: 447).

Hai là, phương pháp hoạt động của cơ quan thanh tra nhà nước - kiên trì, quyết liệt và độc lập. Để làm tròn vai trò của cơ quan thanh tra nhà nước là công cụ cải tiến, đổi mới nhà nước và góp phần đắc lực vào việc xây dựng bộ máy nhà nước trong sạch, hiệu quả và hữu ích..., theo Lênin, cơ quan thanh tra nhà nước phải quán triệt phương pháp *độc lập, kiên trì và quyết liệt* trong hoạt động thanh, kiểm tra mọi cơ quan, mọi hoạt động của bộ máy nhà nước (Lênin, 1978, t.45: 447). Đối với những chủ trương, chính sách, quyết định, tuyên bố của bộ máy nhà nước, nhiệm vụ của cơ quan thanh tra nhà nước là không được hấp tấp mà phải kiểm tra nhiều lần, và đây phải là cơ quan

phân biệt các chủ trương, chính sách... Như Lênin nói: “Phải nghĩ đến chuyện kiểm tra lại những chủ trương mà chúng ta tuyên bố hàng giờ, quyết định hàng phút, rồi từng giây chứng minh tính chất không vững chắc, không kiên định và khó hiểu của những chủ trương đó” (Lênin, 1978, t.45: 443) và còn “phải thám sâu thái độ bất tín nhiệm bổ ích đối với lối khinh suất muốn lao bừa lên, đối với mọi lối huênh hoang” (Lênin, 1978, t.45: 443)... Ngoài ra, như Lênin yêu cầu, cơ quan thanh tra nhà nước “phải thật sự đặt cho mình nhiệm vụ là bằng một nỗ lực lâu dài, khó khăn, chưa từng quen, không quên kiểm tra đi kiểm tra lại nhiều lần mà sáng tạo ra cái gì có thể làm cho tất cả và từng người phải tôn trọng, không chỉ vì chức vị và cấp bậc” (Lênin, 1978, t.45: 443).

5. Giá trị và những bài học kinh nghiệm từ nội dung tác phẩm với việc cải tiến, đổi mới bộ máy nhà nước và thanh tra nhà nước ở Việt Nam hiện nay

Như đã trình bày, cho dù tác phẩm *Thà ít mà tốt* ra đời cách đây đã gần 100 năm, không ít quan điểm của Lênin trong tác phẩm này cần phải được bổ sung, phát triển thêm, nhưng những nội dung và nhiều luận điểm, quan điểm của Lênin về cải tiến, đổi mới bộ máy nhà nước và thanh tra nhà nước chứa đựng nhiều giá trị và bài học kinh nghiệm quý báu mà chúng ta cần học tập, phát triển và vận dụng sáng tạo vào thực tiễn xây dựng, cải tiến và đổi mới bộ máy nhà nước và thanh tra nhà nước ở nước ta hiện nay. Có thể khái quát một số giá trị nổi bật và bài học kinh nghiệm rút ra từ tác phẩm “Thà ít mà tốt” như sau:

Một là, phải có quan điểm và thái độ khách quan, toàn diện trong nhận thức và đánh giá thực trạng yếu kém của bộ máy nhà nước và thanh tra nhà nước.

Qua tác phẩm “Thà ít mà tốt” cho thấy rõ, quán triệt quan điểm thực tiễn và phương pháp biện chứng duy vật, với thái độ khách quan, toàn diện, dũng cảm nhìn thẳng vào sự thật..., Lênin đã chỉ ra nhiều hạn chế, yếu kém của bộ máy nhà nước và thanh tra nhà nước cùng những nguyên nhân chủ yếu của những hạn chế, yếu kém ấy. Lênin chỉ rõ, mặc dù Đảng, Nhà nước Xô viết đặc biệt quan tâm đến việc xây dựng, hoàn thiện bộ máy nhà nước và thanh tra nhà nước, nhưng sau năm năm (1917-1923) xây dựng, bộ máy nhà nước đó chưa phải là bộ máy nhà nước của giai cấp công nhân và nhân dân lao động. Không những thế, cán bộ nhà nước và cơ quan thanh tra nhà nước ấy còn gây ra nhiều tiêu cực, nhiều hạn chế, ảnh hưởng tiêu cực đến sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội ở nước Nga. Lênin còn chỉ rõ rằng, các nguyên tắc, phương pháp xây dựng bộ máy nhà nước và thanh tra nhà nước được vận dụng trong năm năm chỉ là uống công, vô bổ, vô ích và thậm chí là có hại...

Chính với những quan điểm khách quan, toàn diện và khoa học như vậy, Lênin đã đưa ra và luận giải một cách khoa học, thuyết phục về sự cần thiết phải cải tiến, đổi mới bộ máy nhà nước và thanh tra nhà nước, cùng những nguyên tắc và phương pháp chủ yếu để thực hiện có hiệu quả việc cải tiến, đổi mới này.

Ở Việt Nam, trong thực tiễn xây dựng, cải tiến, đổi mới bộ máy nhà nước và thanh tra nhà nước trong thời gian qua chúng ta đã đạt được những thành tựu rất quan trọng. Trong nhiều nguyên nhân của thành tựu này, chúng ta đã nhận thức và đánh giá ngày càng khách quan, toàn diện về thực trạng xây dựng, cải tiến, đổi mới bộ máy nhà nước và thanh tra nhà nước. Tuy nhiên, nhiều đơn vị, cơ quan của bộ máy nhà nước và thanh tra nhà nước (cấp Trung ương và địa phương, ngành) còn bị chi phối nặng nề bởi tư tưởng quan liêu, xa rời thực tiễn, thiếu kiểm tra, giám sát..., do vậy, chưa nhận thức rõ, đầy đủ những bất cập, hạn chế, yếu kém của bộ máy nhà nước và thanh tra nhà nước cùng những nguyên nhân của những bất cập, hạn chế, yếu kém này. Bởi thế, mặc dù Đảng, Nhà nước và nhân dân đặc biệt quan tâm, dành nhiều điều kiện để đẩy mạnh việc xây dựng, cải tiến, đổi mới bộ máy nhà nước và thanh tra nhà nước..., nhưng qua thực tiễn cho thấy, hiệu quả của việc xây dựng, cải tiến, đổi mới bộ máy nhà nước và thanh tra nhà nước còn thấp, chưa đạt được yêu cầu mà Đảng, Nhà nước đặt ra.

Vì vậy, để khắc phục có hiệu quả thực trạng yếu kém và để xây dựng, cải tiến, đổi mới bộ máy nhà nước và thanh tra nhà nước thật sự có hiệu quả, trước hết, các cơ quan của bộ máy nhà nước và thanh tra nhà nước phải nhìn thẳng vào những hạn chế, yếu kém của mình, phải quán triệt một cách khách quan, toàn diện và khoa học những hạn chế, yếu kém ấy và nguyên nhân của chúng.

Hai là, phải đưa ra và thực hiện nghiêm túc các nguyên tắc và phương pháp trong cải tiến, đổi mới bộ máy nhà nước và thanh tra nhà nước.

Tác phẩm *Thà ít mà tốt* cho thấy, trong tư tưởng của Lênin, để khắc phục có hiệu quả các nguyên nhân dẫn đến những hạn chế, yếu kém của bộ máy nhà nước và thanh tra nhà nước và nhất là để việc cải tiến, đổi mới hai cơ quan này có hiệu quả thì vấn đề có ý nghĩa quan trọng nhất là phải thực hiện đầy đủ, linh hoạt và sáng tạo các nguyên tắc, các phương pháp đúng đắn, phù hợp. Trong các nguyên tắc ấy (kiên quyết, không vội vàng, không chủ quan...), Lênin đặc biệt coi trọng nguyên tắc “Thà ít mà tốt”. Trong nhiều phương pháp mà Lênin đưa ra, ông đặc biệt nhấn mạnh đến phương pháp lựa chọn đội ngũ tham gia vào bộ máy nhà nước và thanh tra nhà nước. Theo đó, đội ngũ này luôn phải có tri thức khoa học nói chung, tri thức về bộ máy nhà nước, vai trò, nhiệm vụ của bộ máy và năng lực vận dụng tri thức ấy vào hoạt động xây dựng, cải tiến và đổi mới bộ máy nhà nước và thanh tra nhà nước nói riêng.

Thực tiễn xây dựng, cải tiến và đổi mới bộ máy nhà nước và thanh tra nhà nước ở Việt Nam thời gian qua cho thấy rõ, những hạn chế, yếu kém của hai cơ quan này do nhiều nguyên nhân khách quan và chủ quan. Trong những nguyên nhân ấy, do quá quan liêu, xa rời thực tiễn, nóng vội, duy ý chí hay do thờ ơ, thụ động, chúng ta chưa đưa ra hệ các nguyên tắc khoa học, khách quan. Trong khi đó, không ít nguyên tắc được xây dựng một cách vội vàng, hình thức, khó vận dụng có hiệu quả trong thực tiễn. Hạn chế này càng làm “phình to”, gia tăng thêm “tính không hiệu quả”, làm giảm đi hiệu lực của bộ máy nhà nước và thanh tra nhà nước. Trong nhiều phương pháp đưa ra để thực hiện việc xây dựng, cải tiến, đổi mới bộ máy nhà nước và thanh tra nhà nước, chúng ta chưa thật sự coi trọng phương pháp tuyển chọn thành viên vào hai cơ quan này, phương pháp đòi hỏi phải chủ yếu dựa vào tri thức khoa học và năng lực quản lý và năng lực vận dụng tri thức vào hoạt động xây dựng, cải tiến và đổi mới bộ máy nhà nước và thanh tra nhà nước.

Vì vậy, tư tưởng của Lênin về nguyên tắc và phương pháp cải tiến và đổi mới bộ máy nhà nước và thanh tra nhà nước trong tác phẩm *Thà ít mà tốt* là bài học kinh nghiệm để chúng ta tiếp thu và vận dụng vào việc khắc phục những hạn chế đã nêu trên đây trong thực tiễn xây dựng, cải tiến và đổi mới bộ máy nhà nước và thanh tra nhà nước thời gian qua, góp phần vào việc xây dựng hai cơ quan này trong sạch, vững mạnh, có hiệu lực và hoạt động hiệu quả trong thời gian tới.

6. Kết luận

Qua nghiên cứu tác phẩm *Thà ít mà tốt*, ta thấy Lênin dành sự quan tâm đặc biệt cho việc cải tiến, đổi mới bộ máy nhà nước và cơ quan thanh tra nhà nước. Những nội dung này được rút ra và khái quát từ thực tiễn xây dựng và hoạt động của bộ máy nhà nước và cơ quan thanh tra nhà nước trong điều kiện Đảng Cộng sản cầm quyền ở nước Nga sau năm năm (từ năm 1917 đến đầu năm 1923).

Nhiều quan điểm, tư tưởng của Lênin trong tác phẩm này là một hệ thống lý luận về nhà nước xã hội chủ nghĩa, về việc xây dựng bộ máy nhà nước và cơ quan thanh tra nhà nước.

Cho dù một vài luận điểm, quan điểm của Lênin về những vấn đề trên cần phải được bổ sung, phát triển và cụ thể hóa hơn, nhưng điều cơ bản là, tác phẩm này để lại nhiều giá trị, nhiều bài học kinh nghiệm về mặt lý luận và thực tiễn trong việc cải tiến, đổi mới và phát triển bộ máy nhà nước và thanh tra nhà nước ở Việt Nam hiện nay. Đó là quan điểm và thái độ khách quan, toàn diện trong việc nhận diện, đánh giá thực trạng yếu kém của bộ máy nhà nước và thanh tra nhà nước; đó là bài học về việc phải quán triệt và vận dụng sáng tạo, linh hoạt các nguyên tắc toàn diện, “thà ít mà tốt” trong việc cải tiến, đổi mới bộ máy nhà nước và thanh tra nhà nước để cho các cơ quan, bộ máy này thật sự trong sạch, hiệu lực, có hiệu quả; đó là bài học về việc đào tạo, lựa chọn và sử dụng đội ngũ tham gia vào các cơ quan của bộ máy nhà nước và thanh tra nhà nước...

Tài liệu tham khảo

Đảng Cộng sản Việt Nam. (2021). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*. t.1, 2. Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.

Lênin toàn tập. t.41. 1977. Nxb. Tiến Bộ.

Lênin toàn tập. t.45. 1978. Nxb. Tiến Bộ.